Skolinspektionen

Krokoms kommun
krokoms.kommun@krokom.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av arbetet med att främja ett positivt skolklimat vid Ås skola i Krokoms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Ås skola. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska arbetet med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet, med fokus på årskurserna 7–9. Detta omfattar hur lärare och annan skolpersonal arbetar med att främja ett positivt skolklimat, och hur rektorn arbetar strategiskt för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ås skola i följande utsträckning:

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar, men utvecklingsområden finns med att främja ett positivt skolklimat.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

• Lärare och annan personal behöver involvera eleverna i arbetet med att skapa ett positivt skolklimat och utveckla aktiviteter som bidrar till goda relationer över hela skolan.

Rektorns strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Rektorn arbetar i flera delar, men utvecklingsområde finns för att främja ett positivt skolklimat.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

• Rektorn behöver tydliggöra arbetet med att främja ett positivt skolklimat och ge personalen förutsättningar att utveckla samsyn kring gemensamma arbets- och förhållningssätt som stödjer detta arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 maj 2027 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:6434) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Lärares och annan skolpersonals arbete med att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas lärares och annan skolpersonals arbete med att eleverna ska trivas och vara trygga i skolmiljön, under hela skoldagen. Det innefattar hur lärare och annan personal arbetar relationsfrämjande och i sitt ledarskap agerar tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande. Området inkluderar även hur personalen arbetar för att eleverna ska involveras så att de ges möjlighet att utveckla sin förståelse för vad ett positivt skolklimat innebär. Härtill granskas om det sker ett arbete, med gemensamma arbetssätt och aktiviteter, som utvecklar skolklimatet.

Skolinspektionen bedömer följande: Lärare och annan skolpersonal arbetar i flera delar med att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, elever, observationer av skolmiljön samt inkommen dokumentation.

Ledarskap och relationsarbete

Det varierar i vilken utsträckning lärare och annan personal bemöter eleverna på ett omtänksamt och stöttande sätt och utövar ett ledarskap som främjar ett positivt skolklimat. Många i personalen pratar med

eleverna och söker kontakt med dem, och elever söker även kontakt med personalen. Många i personalen intresserar sig för eleverna och pratar med dem om deras fritidsintressen, sådant som händer utanför skolan och följer upp tidigare frågor och samtal. De visar att de värdesätter och bryr sig om eleverna. Personal finns bland annat närvarande i skolans kafeteria under skoldagen. Personalens sätt att söka kontakt och skapa interaktion med eleverna är dock inte enhetligt. Det finns personal som sätter sig för sig själva och pratar med kollegor istället och passerar till exempel eleverna utan att interagera eller signalera att de ser dem. Eleverna har förtroende för de flesta i personalen, men upplever att personalen har större förtroende för varandras uppgifter än för det eleverna berättar vilket gör att elever kan känna sig orättvist behandlade. Det finns dessutom variationer inom personalen i hur de reagerar och agerar. Vissa agerar strängt medan andra i mindre utsträckning säger till när elever bryter mot skolans regler, vilket gör att det saknas en balans mellan ordning och omtanke och gör det svårt för eleverna att veta vad som gäller.

Lärare och annan personal använder sig inte av tydliga strategier och arbetssätt för att involvera eleverna i skolans arbete med att främja ett positivt skolklimat. Personalen har påbörjat ett arbete med att utveckla skolans värdegrundsarbete, men arbetet bedrivs ännu inte kontinuerligt och har inte nått fram till eleverna. Trots att det förekommer negativa kommentarer, till exempel om homosexualitet, och att eleverna känner att det finns förväntningar på hur de ska vara, får eleverna inte möjlighet att utveckla acceptans för andra och respekt för olikheter samt förstå skolans förhållningssätt genom ett främjande arbete. Lärarna kan på förekommen anledning diskutera språkbruk med eleverna men det sker inte i främjande syfte utan framför allt när situationer redan har uppstått. Visserligen genomför elevhälsopersonal insatser med eleverna i årskurs 7 om psykisk ohälsa, och hur de kan skapa förutsättningar för att trivas i skolan, men det saknas ett kontinuerligt arbete där eleverna involveras i att diskutera, påverka och utveckla ett positivt skolklimat. Även om eleverna svarar på enkäter om hur de trivs på skolan sker ingen återkoppling och diskussion utifrån resultaten. Eleverna i någon klass har pratat om hur klimatet på skolan är och hur de tycker att det ska vara men i andra klasser har eleverna inte diskuterat skolans klimat. Handledningstiden som alla elever har tillsammans i sina klasser används till att avhandla praktiska frågor men i vissa klasser arbetar lärarna också med att skapa trygga relationer i gruppen genom lära-känna-övningar och samarbetsövningar. Detta sker framför allt när eleverna börjar i årskurs 7.

Lärare och annan personal använder vissa arbetssätt för att skapa trivsel bland eleverna, men det förekommer få gemensamma aktiviteter som stärker goda relationer över årskurserna. Personalen gör insatser för att främja trivseln bland eleverna genom aktiviteter som görs till exempel på

Handledardagarna som inträffar fyra gånger per år. Vid dessa tillfällen tävlar till exempel klasser i årskurs 7 och 8 mot varandra i sång, eleverna i årskurs 9 fjällvandrar tillsammans och blandas i matlag, och de genomför Fångarna på Ås med tävlingar inom årskursen som alla elever kan delta i. Det förekommer dock inga aktiviteter som gör att eleverna blandas över årskurserna för att lära känna fler och på så vis skapa en större trygghet för eleverna. I skolans uppehållsrum har elever någon gång per termin möjlighet att uppträda vid Open Stage. Därutöver anordnar personalen två tävlingar varje vecka, dels en tv-spelstävling där några elever från varje klass kan ställa upp, dels en musik- och filmquiz där alla elever kan delta. Däremot saknas det ett aktivt arbete för att fånga upp elever som är ensamma eller behöver stöd med sociala kontakter. Även om det finns ett elevråd har de inget uppdrag att bidra till att skapa trivsel och trygghet på skolan, och elever aktiveras inte heller på andra sätt för att bidra till ett positivt skolklimat.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Lärare och annan personal behöver involvera eleverna i arbetet med att skapa ett positivt skolklimat och utveckla aktiviteter som bidrar till goda relationer över hela skolan.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det saknas ett kontinuerligt värdegrundsarbete som ger eleverna möjlighet att utveckla acceptans för andra och respekt för olikheter, och möjligheter att förstå skolans förhållningssätt. Även om lärare i nuläget arbetar med att ta fram ett värdegrundsarbete, så innebär det att eleverna i nuläget inte får ta del av samtal och resonemang om respekt för andra och acceptans för olikheter. Det är inte heller alla elever som har fått möjlighet att diskutera hur de upplever skolans klimat och hur de kan påverka det. Det saknas även aktiviteter som ger elever möjlighet att mötas över årskursgränser, som skulle kunna bidra till att skapa trivsel och trygghet eleverna emellan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare och annan personal, under ledning av rektorn, utvecklar, fördjupar och stärker sitt främjande arbete. Det kan till exempel handla om att fördjupa arbetet i de forum där eleverna redan möts för att diskutera värdegrundsfrågor, så att respekten för olikheter och ett inkluderande bemötande får en tydligare och mer

genomgripande plats i dessa samtal.[1] Detta är särskilt viktigt eftersom elever uttrycker att de inte alltid kan vara sig själva utan risk för negativa kommentarer. Genom att stärka fokus på respekt, förståelse och acceptans kan skolan skapa bättre förutsättningar för att alla elever ska känna sig trygga i att uttrycka sig och vara sig själva. Skolan bör även utveckla fler aktiviteter som skapar möten och gemenskap mellan elever i olika årskurser och ha fokus på att fånga upp de elever som är själva. Sådana aktiviteter kan bidra till att stärka samhörigheten och minska risken för att negativa attityder och exkluderande beteenden får fäste. Genom att kombinera ett mer inkluderande värdegrundsarbete med skolövergripande aktiviteter och aktiv vuxennärvaro kan skolan skapa ett mer sammanhållet och positivt skolklimat där alla elever ges möjlighet att känna sig delaktiga och accepterade. Elevernas delaktighet i att planera och genomföra gemensamma aktiviteter är också viktigt eftersom det ger dem möjlighet att ta ansvar för och bidra till skolans gemenskap.

Rektors strategiska arbete för att främja ett positivt skolklimat

Inom detta område granskas hur rektorn arbetar för att det ska finnas ett gemensamt arbete på skolövergripande nivå för att främja ett positivt skolklimat. Detta inkluderar även hur rektorn arbetar och tar ansvar för att lärare och annan personal på skolan utvecklar och förhåller sig till de gemensamma förhållningssätten.

Området inbegriper även att lärare och annan personal ska få vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt så att de kan omsätta dessa och verka för att främja ett positivt skolklimat.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn arbetar i flera delar för att främja ett positivt skolklimat, men utvecklingsområde finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektor, lärare och annan personal, samt inkommen dokumentation.

---

[1] Skolverket (2022). *Skapa trygghet för lärande – Om skolans arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling*. Stockholm: Skolverket.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn leder till viss del ett arbete med att skapa ett positivt skolklimat som omfattar hela skolan men arbetet kan bli mer strategiskt. På skolan arbetar personalen i ett projekt för att öka elevnärvaron. Inom projektet har de genomfört relationskartläggningar och identifierat vilka kontakter eleverna har med personalen på skolan. Även om de enligt rektorn har fokus på att arbeta relationellt och i personalgruppen har pratat mycket om att trygga elever presterar bättre, har de inte haft ett uttalat fokus på att skapa ett positivt skolklimat. Arbetet har främst varit inriktat på exempelvis Motivation för lärande och närvaro där vissa aspekter som kan förbättra skolklimatet finns med. Detta innebär att det saknas tydliga mål och ett strategiskt arbete för att främja ett positivt skolklimat, även om vissa insatser görs. Det finns till viss del uttalade arbets- och förhållningssätt men tydligheten varierar och de tillämpas inte enhetligt av personalen. Exempelvis förväntas att lärare ska vara rastvärdar, men det är inte uttalat vad detta innebär. När det gäller pedagogiska luncher finns det däremot beskrivningar av vad personalen ska göra, som att ta emot eleverna i matsalen, sitta med dem och arbeta för att skapa relationer till dem. Det varierar dock i vilken utsträckning detta genomförs. Rektorn och personalen har även påbörjat ett arbete med att ta fram en plan för hur värdegrundsarbetet ska bedrivas och som eleverna ska få ta del av, men eleverna har så här långt inte fått ta del av detta arbete. Rektorn har gjort förändringar i organisationen för att samma arbets- och förhållningssätt ska omfatta hela skolan, från förskoleklass till årskurs 9, genom att skapa förutsättningar för personalen att mötas i olika möten, och skapat årskursarbetslag för att personal som undervisar samma elever ska mötas och arbeta tillsammans kring eleverna. Rektorn har även skapat en struktur för skoldagen genom att sprida ut rasttider och mattider, för att skapa lugn. Rektorn arbetar för att skapa trivsel och trygghet i skolans lokaler genom att flytta skåp från otrygga platser samt skapa och bemanna ett uppehållsrum. Genom att det finns ett fungerande föräldraråd på skolan tar rektorn del av vårdnadshavares inspel på arbetet med trivsel och trygghet, men vårdnadshavare kan även ta upp sådana frågor vid utvecklingssamtal, eller via lärplattformen. Elevernas inspel tar rektorn del av via enkäter.

Rektorn arbetar till viss del med att skapa samsyn men arbetet kan utvecklas för att lärare och annan personal ska kunna skapa gemensamma arbets- och förhållningssätt för att främja ett positivt skolklimat. Exempelvis har personalen diskuterat vad kommungemensamma värdeord betyder till exempel ”att vara välkomnande” och de har konstaterat att det innebär att de bemöter elever med respekt, att de säger hej och att de snälltolkar. De har även pratat om bemötande, och hur de ser att bemötandet är gott. De har däremot inte fortsatt att diskutera vad det innebär att bemöta elever med respekt eller fördjupat arbetet så att de

utvecklat gemensamma arbets- och förhållningssätt, vilket visar sig genom att personalen agerar olika och bemöter elever på olika sätt. I de olika arbetslagen kan de hjälpas åt för att nå olika elever men personalen har inte arbetat med att definiera en gemensam bild av hur de tillsammans ska arbeta för att få elever att trivas på skolan. Det saknas därmed ett samlat skolövergripande arbete som fokuserar på hur klimatet på skolan ska vara, och hur de ska arbeta för att uppnå det. Rektorn följer upp hur personal arbetar till exempel med ledarskap vid medarbetarsamtal då alla i personalen även får en handlingsplan med mål som följs upp. Rektorn följer även upp om personalen känner till målen för skolan, vilket alla gör.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Rektorn ger lärare och annan personal kompetensutveckling, stöd och vägledning som delvis bidrar till förståelse för skolans arbets- och förhållningssätt, men det saknas kompetensutveckling som syftar till att skapa ett positivt skolklimat. Personalen har tagit del av flera kompetensutvecklingsinsatser som till viss del angränsar till att skapa ett positivt skolklimat. De har till exempel tagit del av SPSM:s utbildning kring Tillgänglig lärmiljö, Lågaffektivt bemötande, Motivation för lärande, samt ett arbete för att främja elevnärvaro på skolan, vilka på olika sätt handlar om att skapa bättre förutsättningar för eleverna att lyckas i skolan. Personalen har dock inte tagit del av någon kompetensutvecklingsinsats med särskilt fokus på ledarskap och bemötande för att främja ett positivt skolklimat, även om vissa delar av ledarskap i klassrummet ingår i utbildningen Motivation för lärande. De har tagit del av andra insatser, exempelvis om psykisk ohälsa. Dessa har dock främst haft ett åtgärdande syfte och handlat om hur personalen kan agera när elever inte mår bra, snarare än om hur de kan arbeta i ett främjande syfte. Några av lärarna har påbörjat ett arbete för att arbeta med värdegrundsfrågor med eleverna, och då tagit del av den kompetensutveckling som Skolverket bistår med gällande detta arbete, men alla har inte tagit del av detta ännu. Personalen har inte fått någon kompetensutveckling kring språkbruk eller respekt för olikheter i närtid, trots att det är frågor som är aktuella på skolan. Nyanställda får stöttning av personalen för att förstå vilka arbetssätt som gäller på skolan. Även om de har många olika dokument som beskriver delar av skolans arbets- och förhållningssätt saknas vägledning som ger en samlad och tydlig bild. Personalen kan få handledning av kuratorn i olika elevärenden om de efterfrågar det stödet. Personal kan även få en handlingsplan med stöd från elevhälsan om de behöver stöttning i sitt ledarskap.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver tydliggöra arbetet med att främja ett positivt skolklimat och ge personalen förutsättningar att utveckla samsyn kring gemensamma arbets- och förhållningssätt som stödjer detta arbete.

Motivering till utvecklingsområdet är att det saknas ett strategiskt arbete för att främja ett positivt skolklimat och även om vissa insatser görs har de inte haft direkt fokus på att skapa ett positivt skolklimat. Detta gör att rektorn behöver tydliggöra vilka arbets- och förhållningssätt som ska vara gemensamma för att främja ett positivt skolklimat. Även om personalen diskuterat delar av olika arbets- och förhållningssätt som kan ingå i att främja ett positivt skolklimat agerar personalen olika. Det gör att de behöver få förutsättningar att fortsätta att diskutera för att nå till samsyn när det gäller skolans arbets- och förhållningssätt för att främja ett positivt skolklimat så att de blir gemensamma.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn tydliggör vilka delar som ingår i arbetet med att främja ett positivt skolklimat. Det innebär att personalen behöver få veta vilka mål och visioner som finns för hur klimatet ska vara på skolan. Rektorn behöver även tydliggöra organisationen utifrån arbetet med att främja ett positivt skolklimat, samt vilka arbets- och förhållningssätt som personalen behöver arbeta utifrån under hela skoldagen och i skolans olika miljöer. Eftersom det också framkommer att personal agerar olika och bemöter eleverna på olika sätt är det särskilt viktigt att nå samsyn kring ledarskap och bemötande för att eleverna ska känna sig trygga i vad de möter och att det inte beror på vem de möter. Personalen behöver dessutom få möjlighet att utveckla och befästa de gemensamma arbets- och förhållningssätt i verksamheten och genom samtal skapa förutsättningar för samsyn i personalgruppen kring vad dessa innebär och hur de ska tillämpas. Rektorn behöver även ta ansvar

för att kontinuerligt följa upp och ompröva arbetet och vid behov justera arbetet utifrån nya behov, erfarenheter och resultat. [2]

På Skolinspektionens vägnar

X Camilla Adler

Beslutsfattare
Signerat av: Camilla Adler

X Maria Larsson

Föredragande
Signerat av: Maria Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Lena Asp deltagit.

[2] Skolverket (2022). *Skapa trygghet för lärande – Om skolans arbete mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling*. Stockholm: Skolverket.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollag (2010:800)

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att i denna lag avses med

- undervisning: processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden, och

- utbildning: verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt denna lag inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter.

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna.

Av 5 kap. 3 § 1–2 st. skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero och ett arbete för att upprätthålla tryggheten och studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet. .

Enligt förarbetena till skollagen främjas trygghet, liksom studiero, av tillitsfulla relationer, samsyn bland personalen, ett systematiskt arbete och en hög delaktighet av eleverna. Det är viktigt att arbetet för trygghet sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt samt att det inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det förebyggande arbetet omfattar ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bland annat alla människors lika värde och respekt för

andra människors egenvärde samt jämställdhet (prop. 2021/22:160 s. 41 och 229).

Av 2 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Av 2 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Av 2 kap. 34 a § skollagen framgår bland annat att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling.

Läroplan för grundskolan (Lgr22 [SKOLFS 2010:37])

Av grundskolans läroplan (Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, förståelse och medmänsklighet) framgår att ingen i skolan ska utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Dessutom ska eleven enligt grundskolans läroplan ((Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, god miljö för utveckling och lärande) möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Strävan ska vara att skapa de bästa betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling och även om personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet har skolan en viktig roll. Eleverna ska få kännedom om hur de kan få hjälp om de upplever otrygghet i eller utanför skolan. Verksamheten ska präglas av omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare framgår det av läroplanen (Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande) att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomförs i 38 skolor runt om i landet med inriktning på årskurserna 7–9, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Ås skola ingår i granskningen. Skolinspektionen besökte Ås skola den 21 och 22 oktober 2026. Besöket genomfördes av utredarna Lena Asp och Maria Larsson.

Ås skola är en kommunal grundskola i Krokoms kommun med undervisning från förskoleklass till årskurs 9. På skolan går cirka 500 elever varav 213 av dem går i årskurserna 7–9. Skolan leds av en rektor och två biträdande rektorer varav en av dem har ansvar för högstadiet. Personalen på högstadiet är indelade i tre arbetslag, ett för varje årskurs.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Tre observationer i skolmiljön
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare och annan skolpersonal
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Officiell statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten/huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens huvudsakliga fokus riktar in sig mot arbetet för ett positivt skolklimat under skoldagen och på årskurserna 7–9. Ett positivt skolklimat innefattar bland annat positiva, omtänksamma och stöttande relationer mellan elever och mellan skolpersonal och elever. Detta för att eleverna ska uppleva skola som en trygg, säker och respektfull plats, samt att eleverna uppskattar och känner en samhörighet med skolan. I granskningen är fokus på skolornas främjande arbete. Det främjande arbetet hänger dock så nära ihop med det förebyggande att de är svåra att skilja åt. Med skolklimat avses utbildningen i sin helhet, det vill säga allt som sker under skoldagen inom verksamheten. Arbetet behöver inkludera hela skolan med både de faktiska platser som finns i skolmiljön och alla individer på skolan, som rektor och all skolpersonal. Det huvudsakliga fokuset i granskningen riktas mot hur man arbetar med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel utanför undervisningstiden och inte specifikt i skolämnena under skoldagen. Hur lärare och annan skolpersonal arbetar med klasserna, elevgrupper och klassklimat är ändå en så pass central del i skolornas arbete för att skapa trivsel och trygghet att det inte går att avgränsa bort helt. Även elevers perspektiv, hur elever involveras i relationsarbetet och hur de stärks i sin förmåga att verka för ett positivt skolklimat är en del av granskningen.

Granskningen syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete med att främja ett positivt skolklimat och elevernas sociala samspel där hela skolan involveras i arbetet. Skolans arbete granskas i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier. För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare och annan skolpersonal med att främja ett positivt skolklimat?

2. I vilken utsträckning arbetar rektorn strategiskt för att främja ett positivt skolklimat?

Kvalitetskriterier

Ledarskap och relationsarbete

Lärare och annan skolpersonal utövar ett tydligt och samtidigt varmt, omtänksamt och stöttande ledarskap i syfte att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer under skoldagen; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Arbetet präglas av att det finns tydliga strategier och arbetssätt för hur eleverna ska involveras.

Lärare och annan skolpersonal arbetar medvetet utifrån skolans gemensamma förhållningssätt för att främja ett positivt skolklimat och positiva relationer; mellan elever och elever samt mellan elever och lärare och annan skolpersonal.

Gemensamt arbete på skolövergripande nivå

Rektorn ansvarar för att, genom ett strategiskt arbete, skapa ett positivt skolklimat där hela skolan involveras.

Rektorn tar aktivt ansvar för att skolan utvecklar gemensamma förhållningssätt, som all skolpersonal tillämpar och förhåller sig till.

Vägledning, stöd och kompetensutveckling

Lärare och annan skolpersonal ges vägledning, stöd och kompetensutveckling som möjliggör gemensamma förhållningssätt i arbetet med att främja ett positivt skolklimat.